

עירובין פב

ר' יוחנן	רבי יהושע בן לוי	
לפרש	לפרש	כל מקום שאמר רבי יהודה "אימתי"
לחלוק		"במה"

קושי על שניהם: ו"אימתי" לפרש הוא? והא תנן: ואלו הן הפסולים: המשחק בקוביא, ומלוה בריבית, ומפריחי יונים, וסוחרי שביעית. אמר רבי יהודה: אימתי - בזמן שאין לו אומנות אלא היא, אבל יש לו אומנות שלא היא - הרי זה כשר. ותני עלה בברייתא,

תירוצ: ההיא דרבי יהודה אמר רבי טרפון היא.

משנה ואלו הן הפסולים: המשחק בקוביא, ומלוה בריבית, ומפריחי יונים, וסוחרי שביעית. אמר רבי יהודה: אימתי - בזמן שאין לו אומנות אלא היא, אבל יש לו אומנות שלא היא - הרי זה כשר.	ברייתא וחכמים אומרים: בין שאין לו אומנות אלא היא, ובין שיש לו אומנות שלא היא — הרי זה פסול.
תנא קמא ור' יהודה – בזמן שאין להם אומנות אלא היא	חכמים=ר' יהודה בשם ר' טרפון

חיזוק לתירוצ: דתניא, אמר רבי יהודה משום רבי טרפון: לעולם אין אחד מהן נזיר, לפי שאין נזירות אלא להפלאה. אלמא כיון דמספקא ליה אי נזיר אי לא נזיר הוא - לא משעביד נפשיה. הכא נמי: כיון דלא ידע אי קני אי לא קני - לא גמר ומקנה.

משנה. כיצד משתתפין בתחומין? מניח את החבית, ואומר: הרי זה לכל בני עירי, לכל מי שילך לבית האבל או לבית המשתה. וכל שקיבל עליו מבעוד יום - מותר, משתחשך - אסור. שאין מערבין משתחשך. דין: אמר רב יוסף: אין מערבין אלא לדבר מצוה.

קושי: מאי קא משמע לן? תנינא: לכל מי שילך לבית האבל או לבית המשתה! תירוצ: מהו דתימא: אורחא דמלתא קתני, קא משמע לן.

וכל שקיבל עליו מבעוד יום.

דיוק מהמשנה: שמעת מינה אין ברירה, דאי יש ברירה - תיגלי מילתא למפרע דמבעוד יום הוה ניחא ליה!

דחייה: אמר רב אשי: "הודיעוהו" ו"לא הודיעוהו" קתני.

דין: אמר רב אסי: קטן בן שש יוצא בעירוב אמו.

קושי: מיתיבי: קטן שצריך לאמו - יוצא בעירוב אמו, ושאין צריך לאמו - אין יוצא בעירוב אמו. ותנן נמי גבי סוכה כי האי גוונא: קטן שאין צריך לאמו - חייב בסוכה.

והוינן בה: ואיזהו קטן שאין צריך לאמו? אמרי דבי רבי ינאי: כל שנפנה ואין אמו מקנחתו. רבי שמעון בן לקיש אמר: כל שניעור ואינו קורא "אימא".

קושי על ריש לקיש: "אימא" סלקא דעתך? גדולים, נמי קרו.

תירוצ: אלא אימא: כל שניעור משנתו ואינו קורא "אימא, אימא".

וכמה? כבר ארבע, כבר חמש.

תירוצ:

רב אסי	ברייתא, משנה בסוכה, ר' ינאי וריש לקיש	
6	4 או 5	גיל מצוות לסוכה, עירוב עצמו
פתרון	אמו צריכה להוסיף מזון בשבילו ולזכות לו על ידי אחר	כגון שעירב עליו אביו לצפון ואמו לדרום, דאפילו בר שש נמי בצוותא דאמיה ניחא ליה

קושי על התירוץ: מיתיבי: קטן שצריך לאמו יוצא בעירוב אמו - עד בן שש.
 תיובתא דרב יהושע בר רב אידי תיובתא.
קושי על הבאת הקושי רב נגד ר יהושע בר רב אידי: לימא תיהוי תיובתיה דרב אסי!
תירוץ: אמר לך רב אסי: "עד", ועד בכלל.
קושי נוסף: לימא תיהוי תיובתיה דרבי ינאי וריש לקיש!
תירוץ: לא קשיא, הא - דאיתיה אבוהי במתא, הא - דלא איתיה אבוהי במתא.

תנו רבנן: מערב אדם על ידי בנו ובתו הקטנים, על ידי עבדו ושפחתו הכנענים, בין לדעתן בין שלא לדעתן. אבל אינו מערב לא על ידי עבדו ושפחתו העברים, [ולא] על ידי בנו ובתו הגדולים, ולא על ידי אשתו אלא מדעתם.

תניא אידך: לא יערב אדם על ידי בנו ובתו הגדולים, ועל ידי עבדו ושפחתו העברים, ולא על ידי אשתו אלא מדעתן. אבל מערב הוא על ידי עבדו ושפחתו הכנענים, ועל ידי בנו ובתו הקטנים, בין לדעתן ובין שלא לדעתן - מפני שידן כידו. וכולן שעירבו ועירב עליהם רבן - יוצאין בשל רבן, חוץ מן האשה, מפני שיכולה למחות.
קושי: אשה מאי שנא?

תירוץ: אמר רבה: אשה וכל דדמי לה.
קושי: אמר מר: חוץ מן האשה, מפני שיכולה למחות. טעמא דמחי, הא סתמא - נפקא בדבעלה. הא קתני רישא "אלא מדעתם". מאי לאו, דאמרי: "אין!"
תירוץ: לא: מאי "אלא מדעתם" - דאשתיקו. לאפוקי היכא דאמרי: "לא".
קושי על התירוץ: הא: וכולן שעירבו ועירב עליהן רבן - יוצאין בשל רבן, וסתמא הוא, וקתני: חוץ מן האשה דלא נפקי!

תירוץ: אמר רבא: כיון שעירבו, אין לך מיחוי גדול מזה.

משנה. כמה הוא שיעורו? מזון שתי סעודות לכל אחד ואחד

רבי מאיר	מזונו לחול ולא לשבת
רבי יהודה	לשבת ולא לחול, וזה וזה מתכוונים להקל.
רבי יוחנן בן ברוקה	מככר בפונדיון, מארבע סאין בסלע פונדיון=1/48 סלע, 4 סאה=24 קב 24 קב/48=1/2 קב. ככר=1/2 קב, 12 ביצים=שיעור שתי סעודות סעודה אחת 1/4 קב
רבי שמעון	שתי ידות לככר משלש לקב ככר=1/3 קב. שיעור שתי סעודות=2/3 מככר = 2/9 קב (שתי סעודות) קב=24 ביצים, ככר=8 ביצים. שיעור שתי סעודות=5.34 ביצים סעודה 1=1/9 קב

חצייה, לבית המנוגע. וחצי חצייה, לפסול את הגוייה.

שאלה: וכמה מזון שתי סעודות?

תשובה 1: אמר רב יהודה אמר רב: תרתי ריפתא איכרייתא.

תשובה 2: רב אדא בר אהבה אמר: תרתי ריפתא נהר פפיתא.

כפי מי פוסקים: אמר ליה רב יוסף לרב יוסף בריה דרבא: אבוך כמאן סבירא ליה? כרבי מאיר סבירא ליה. אנא נמי כרבי מאיר סבירא ליה.

הסבר לפסיקה: דאי כרבי יהודה, קשיא הא דאמרי אינשי: רווחא לבסימא שכיח.

דיון בשיטות ר' יוחנן בן ברוקה ור' שמעון

תנא: וקרובים דבריהן להיות שוין.

קושי: מי דמי?! דרבי יוחנן ארבע סעודתא לקבא, דרבי שמעון תשע סעודתא לקבא!

תירוץ: אמר רב חסדא: צא מהן שליש לחנוני. במקום פונדיון $= 1/48$ סלע, פונדיון $= 1/72$ סלע
24 ביצים $= 1/3 = 2$ סעודות, 1 סעודה $= 1/6$ קב

קושי: ואכתי למר תשעה. ולמר שית!

תירוץ אחר: אלא כאידך דרב חסדא, דאמר: צא מהן מחצה לחנוני
 $1/96$ סלע, $1/4 = 2 = 24/96$ סעודות, 1 סעודה $= 1/8$

קושי: ואכתי: למר תשע, ולמר תמני!

תירוץ: היינו דקאמר "וקרובים דבריהם להיות שוין".

עוד קושי: קשיא דרב חסדא אדרב חסדא!

תירוץ: לא קשיא, הא - דקא יהיב בעל הבית ציבי. הא - דלא יהיב בעל הבית ציבי.

מאתר הדרן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •